

și marele cneaz al Moscovei contra ei<sup>1</sup>, a rămas neutră, avînd încheiată cu Moldova o pace perpetuă<sup>2</sup>.

Polonii n-au putut exploata victoria, în sensul de a pune pe Rareș în imposibilitate de a mai lupta și de a-l sili să încheie pacea fiindcă o asemenea încercare i-ar fi expus la un conflict cu turcii, al căror vasal era acum domnul Moldovei. Păstrarea păcii cu Turcia era însă în acel timp unul din principalele postulate politice ale partidei naționale, care se grupa în jurul reginei Bona, în timp ce partida filohabsburgică, în frunte cu Jan Tarnowski, tindea să reducă rolul Poloniei la o diversiune în favoarea monarhiei habsburgice, amenințate de turci. Tarnowski, pe lângă un iscusit om de arme, era în același timp și unul dintre principalii latifundiați care înținse domenii în regiunile de sud-est ale regatului, ruinate din punct de vedere economic de neînțetatele incursiuni tătărești. Lovitura dată Turciei ar fi pus capăt acestor incursiuni, favorizînd expansiunea economică a magnaților din Rusia Roșie spre Răsărit. Asigurarea frontierelor sud-estice cu cetăți, apărarea lor cu trupe mercenare regulate — aceasta, în înțelesul latifundiarilor poloni, constituia înainte de toate apărarea propriilor lor proprietăți<sup>3</sup>.

Acum însă întreaga atenție a ambelor partide, dar mai ales a cercurilor guvernante, în frunte cu cancelarul Krzysztof. Szydłowiecki și cu vicecancelarul P. Tomicki, conducătorii propriu-ziși ai politicii interne și externe a statului polon<sup>4</sup>, era îndreptată asupra conflictului cu domnul Moldovei, care, după știrile primite la Cracovia, începea să-și refacă oastea pentru a-și recuceri tunurile pierdute la Obertyn. De aceea regele ceru, la 7 septembrie, palatinilor și staroștilor din voievodatul Rusiei să se alătore cu cît mai mulți ostași la armata lui Tarnowski pentru apărarea hotarului. În același timp, la cererea hatmanului de a-i trimite în ajutor pe curtenii săi și mai mulți mercenari pentru apărarea polonilor răniți de un eventual atac al lui Rareș, regele-i trimise un număr de pedestri și aproape toată curtea sa<sup>5</sup>.

Într-adevăr, Rareș ceru lui Tarnowski, îndată după înfrîngere, să-i redea tunurile și prizonierii, promițîndu-i că cedează, în schimbul lor, Pocuția și amenințînd, în caz de refuz, cu recuperarea ei prin arme și cu pustiirea întregului voievodat al Rusiei. Această atitudine dovedește că, spre deosebire de poloni, el nu socotea înfrîngerea de la Obertyn un dezastru venit a

<sup>1</sup> Iorga-Hurmuzaki, XI, p. 17; A.T., XIII, p. 76.

<sup>2</sup> A.T., XV, p. 113—115. Ecoul victoriei s-a întins imediat asupra Poloniei (Bogdan-Hurmuzaki, Supl. II—1, p. 43—44; Iorga—Hurmuzaki, XI, p. 23—24, 29; A.T., XIII, p. 254—255, 259, 262—263, 276—278, 282—283), Lituaniei (A.T., XIII, p. 279), Prusiei Ducale, vasala Poloniei (Iorga, *Studii și doc.*, XXIII, p. 15, 17—20), precum și asupra întregii Europe. Regele Poloniei a adus-o la cunoștința papei (Densușianu-Hurmuzaki, I—1, p. 80 și I—4, p. 11—12; A.T., XIII, p. 295—296), împăratului (Iorga-Hurmuzaki, XI, p. 28, rezumat; A.T., XIII, p. 290—291, integral), locțiitorului acestuia, regelui Ferdinand I (A.T., XIII, p. 289—290) și a însărcinat pe episcopul Jan Dantiszek, ambasadorul său la curtea împăratului, la Bruxelles, să o facă cunoscută întregului Apus (Iorga-Hurmuzaki, XI, p. 26—28; A.T., XIII, p. 294—295, 317). Pină și Erasmi din Rotterdam a felicitat pe poloni pentru victorie (A.T., XIV, p. 106—107).

<sup>3</sup> Wł. Dworzaczek, *Polityka turecka hetmana Tarnowskiego* (Politica față de turci a hatmanului Tarnowski), în «Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk», 1949, p. 70—72.

<sup>4</sup> Wł. Pociecha, *Królowa Bona (1494—1557). Czasy i ludzie Odrodzenia* (Regina Bona) 1497—1557. Timpuri și oameni ai Renașterii, II, Poznań, 1949, p. 149.

<sup>5</sup> A.T., XIII, p. 305—306, 311—312.